

TELEGRAFULU ROMANU

Telegrafulu ese de două ori pe săptămână: Duminică și Joi. — Prenumeratiunea se face în Săbiu la expeditorul foiei, pe afară la c. r. poste cu bani găta prin scrisori francate, adresate către expeditor. Pretiul pnenumeratiunei pentru Săbiu este pe anu 7 fl. v. a. iar pe o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 49.

ANULU XXII.

Săbiu în 23 Iunie (5 Iuliu) 1874.

tru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. i. s. r. pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și țierii s. r. pe anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru întâia ora cu 7 cr. sirulu, pentru a două ora cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Invitare de prenumeratiune la

„Telegrafulu Romanu“

pe o jumătate de anu (Iuliu-Decembre) alu anului 1874. — Pretiulu abonamentulu pre 1/2 de anu e:

Pentru Săbiu 3 fl. 50 cr. v. a.

Pentru Monarchia austro-ungurésca 4 fl. v. a.

Pentru Romani și strai-natate, 6 fl. v. a.

DD. abonanti sunt rugati a nu întârzi cu tramiterea prenumeratiunilor.

Adresele ne rugăm a se scrie curatu, și în locu de epistole de prenumeratiune recomandăm on. publ. avizurile postali, (Posta-Utalvány. — Post - Anweisung.) că împreunate cu spese mai puțin și că mai sigure pentru înaintarea baniloru de prenumeratiune la

Editora „Telegrafulu Romanu“ în Săbiu.

Nr. 1206/B.—517 cons.

Précinstitoru PP. Protopresbiteri și Administratori prot. Cinstitei Preotimi din archidiece-sa gr. or. româna din Ardélu.

Înaltulu ministeriu reg. ung. de culte și instructiune publica prin harthia sea dto 7 Maiu a. c. ad. Nr. 6991 comunica acestui consistoriu archidiece-sanu resoluțiunea înaltulu ministeriu reg. ung. pentru așezarea țierei dto 4 Martiu a. c. Nr. 8299, prin carea se deslusiescu mai apriatu cestiunea espusa în cerculariulu înaltulu ministeriu de culte și instructiune publica dto 29 Ianuaru a. c. nr. 1434: deca junci obligati de a milita, dara înrolati numai în etate de 23 ani potu fi cununati înainte de implinirea celoru trei ani de servitiu activu în armata.

Deci fiindu ca, deodata cu comunicatiunea, consistoriulu este și provocatu a împartasi preotimii siesi subordonate susu amintit'a resoluțiune, acestu consistoriu, în legatura cu cerculariulu seu de sub nr. cons. 248 a. c. aduce la cunoscentia Précinstitoru și Cinstitoru vóstre urmátorele dispusetiuni ale in. ministeriu reg. ung. pentru așezarea țierei cuprinse în resoluțiunea susu citata:

Conformu harthiei in. ministeriu pentru așezarea țierei din a. c. de sub nr. 49516 ce privește pre soldatii din servitiulu activu, acesti'a nu se potu cununá, fia ei în ori-ce clasa de etate, fãra de concessiunea respectivei comande de întregirea armatei.

În întielesulu § 90 p. 4 alu instructiunei la legea pentru armata se țienu de clas'a acest'a și recruti inrolati dara nechiamati la servitiulu activu, țienă-se ei de ori ce clasa de etate.

În caus'a concediatiloru și rezervistiloru s'a resolyatu prin nr. 38966 ex 1872 alu min. pentru așezarea țierei, ca deca sunt concediatii „pre tempu mai îndelungatu pâna la chiamare“ clas'a de etate asupr'a acestor'a nu are nici o influentia și nici împregiurarea cându s'au înrolatu la militia; și aici servește de cinosura anulu solaru și adaca anulu în care au implinitu etatea de 22 ani, dara numai dupa 31 Decembre, séu anulu în care au pasitu din clas'a a III de etate; în casulu acest'a respectivii s'a disu ca

potu fi cununati și fãra de concessiune. Pentru că sa se evite confusiuni în privinti'a casatorieloru concediatiloru și rezervistiloru sa accentuatu ca ei trebuie sa se justifice, ca nu sunt concediatii pre tempu scurtu, ci pre tempu mai îndelungatu.

Cu consideratiune la împregiurãrie aceste înaltulu ministeriu pentru așezarea țierei concede casatori'a respective cununarea, avendu în privintia numai clasa de etate fãra de nici o autorizare din partea deregatorieloru militare séu civile:

Celoru ce sunt recunoscuti de comisiunea asentãtoria de neapli și cari sunt de a se șterge din list'a de asentare, precum și individiiloru obligati a milita, înse înrolati, eu tóte ca au trecut prestu clas'a a trei'a de etate, mai departe aceloru, cari cã țienatori de clas'a III de etate sunt scutiti prin comisiunea asentãtoria;

Soldatiloru concediatii pre tempu nehotaritu și rezervistiloru, totu asiã și honvediloru concediatii, deca au trecut prestu etatea de clas'a III, fia ei înrolati ori și cându.

Acei individi înse obligati de a milita, cari se afla în etatea obligãtoria la servitiu, precum și acei ce n'au intratu înca în anulu alu 20-lea, dimpreuna cu acei'a, cari n'au trecut prestu clas'a III de etate și nu sunt înrolati, dara se țienu de clas'a amintita în § 44 alu legii pentru armata, se potu cununá numai pre lângã concessiune din partea jurisdicțiuniloru civile.

Soldatii concediatii pre tempu mai îndelungatu și rezervistii, totu asiã și honvedii deca n'au trecut prestu clas'a III de etate se potu casatori numai dupa castigat'a concessiune dela comãnde concerninte de întregirea armatei séu dela comãnda respectiva pentru așezarea țierei.

Fãra de privire la clas'a loru de etate se potu casatori, respective potu fi cununati recruti înrolati și înainte de chiamare, mai departe soldatii și honvedii în servitiu, în fine soldatii cu concediu scurtu numai pre lângã concessiunea comãdei militare respective a honvediloru.

Rezervistiloru (supletori de clas'a prima și doua de etate li-se dã voia la casatoria prin jurisdicțiunea civile; celoru din rezerv'a sopletoria permanenta înse prin comãnda concernenta de întregirea armatei. Cei ce au trecut prestu clas'a a trei'a de etate se potu cununá și fãra de concessiune.

În fine șocotirea claselor de etate în întielesulu legii de așezare § 3 și a instructiunei ministeriale § 3 nu se face dupa implinirea faptica a anulu 22, ci prestu totu cu 31 Decembre alu aceluia-si anu, în carele obligatulu de a milita a implinitu 22 de ani ai etãtiei sele.

Aducendu-se aceste dispositiuni ministeriale la cunoscentia PP. Protopresbiteri și Preotimii archidiece-sane, acest'a din urma se insarcinãza prin PP. Protopresbiteri a se acomodã în viitoriu mai susu insirateloru dispositiuni, observandule strinsu.

Spre încungiurarea ori cãrui neajunsu din partea Preotimii, acest'a se insarcinãza prin PP. Protopresbiteri respectivii a introduce în întielesulu dispositiuniloru premergãtorie în privinti'a acest'a și ordinatiunea de fatia în protocolulu ordinationiloru.

Săbiu din șiedinti'a Consistoriulu archidiece-sanu țienuta în 10 Maiu 1874.

În absentia Escelentiei Sele Par Archieppu și Metropolitu

N. Pope'a m/p.
Archim. și Vicariu
Archiepescu.

Austria dela caderea lui Hohenwart.

Sub titulu acest'a aduce „Unsere Zeit“ unu articlu, din carele a aparutu numai partea prima intitulata: „Instalarea ministrulu Auersperg.“

„Celu puțin le-amu stricatu masin'a asiã de tare încãtu în vieti'a loru numai aduna unu senatu imperiale.“ Asia se dice în articlulu citatu, ca s'aru fi esprimatu Hohenwart și consotii lui în momentul cându s'au vedutu necesitati a-si parasi pusetiunea ministeriale. Șimbãrile cari s'au facutu atunci în sferile guverniale au fostu de mare însemnitate. Pentru ca afara de ministrulu cislaitanu, carele a demissionatu, a trebuitu sa se faca schimbãri și în ministrulu de esterne. Beust, pre neasceptate, cã și Kuhn acum de curendu, primescu demisiunea dopa victorii parlamentare. Șimbãrea acest'a cu Beust alteredia și ministrulu ungurescu, cãci Andrassy venindu la ministrulu de esterne, lasa unu golu în presiulu ministeriulu din Bud'a-Pest'a.

Îndata dupa demissionare fũ insarcinatu baronulu Kellersperg, fostulu locitiuriu în Boemi'a sub ministrulu cetatienescu (Gyskra), cu formarea unui cabinetu nou. Tóte încercãrile acestui'a de a formã unu cabinetu au remasu zadarnice, parte pentru ca procederea a fostu respingãtoria, parte pentru ca nu s'a pututu învoi cu continuarea pactãrilor cu Galiti'a. Conte Andrassy cauta sa castige în poloni unu contra balantiu contra egemoniei nemtiloru în cislaitania, vedindu ca cehii nu se invoiescu la olalta, de cãtu la resturnarea sistemii întregi.

Ceea ce n'a pututu Kellersperg i-a succesu principulu Auersperg. Acest'a și formulã programulu camu în urmatuorulu modu: rigurósa essecutare a constitutiunei; delaturarea tuturor pactãrilor, afara de poloni, deca se pôte face ce-va cu densii; recunóscerea necesitãtii de a introduce alegeri directe; reorganizatiunea militieloru cislaitane. Pretensiunea acest'a din urma erã dictata de curte și avea de scopu pre o cale usiãra și constitutiionale îmmultirea armatei.

Caderea lui Hohenwart, caderea lui Beust și fiasculu lui Kellersperg au surprinsu lumea și totu deodata au staruitu în contrari dorinti'a de a folosi perpleșitãtile situatiunei celei nóne în partea loru.

În 21 Novembre 1871 erã sa se țien sub conducerea contelui Clam Martinitz și Rieger unu congressu federaralisticu în Prag'a. Congressulu s'a și adunatu, însa afara de Cehi și feudali n'au luat parte decãtu trei sloveni și șese clericali. Cehii au staruitu pre lângã declaratiunile loru, cei-lalti se invoiau a remãné pre lângã articlii fundamentali de sob Hohenwart. Fiindu ca nu s'au pututu întielege pãrțile la nimicu, asiã totu congressulu a remasu fãra de nici unu rezultat.

În ministrulu celu nou erã o lacuna. Trebuia unu polonu în ministeriu. Polonii recomãda pre contele Wodcicky, unu reactionariu și ultramontanu încarnatu și totu odata unu feudalu infumuratu din Galiti'a. Principele Auersperg respinge pre acestu reprezentante alu Galitiei, cã nepotrivitu în ministrulu seu.

Senatulu imperiale, carele se laudã Hohenwart ca l'a stricatu lu deschise în 28 Decembre imperatulu în persóna. Toti amicii constitutiunei, Dalmatinii, Litoralii suntu de fatia. Lipseau numai Cehii din Boemi'a și Moravi'a, cei mai multi sloveni și multi clericali tiroliani și alte pãrți cari înse pâna la finea sesiunei venira

incetu pre incetulu cã sa participe, escepto de cehii consecuenti în absentia loru.

Din însusi cuventulu de tronu se vede ca în politic'a constitutiunale nu are sa se faca nici o schimbare. Afara de persóne remanu tóte în statulu loru de mai înainte. Din adresele la cuventulu de tronu se vede ca în privinti'a cehiloru, pâna cându pretindu ei cã Boemi'a sa fia unu statu soveranu, legatu de cealalta parte a monarchiei numai prin persóna monarchulu, nu se pôte face nici o concessiune. Și polonii și în particia loru în adrese. Ei, numiti „Zehnguldenmãnnern“ (barbati de diece florini*) de cãtra nemti suntu tratati mai indirectu. Cestiunea asiã nomita polona se impletesc cu cestiunea alegieriloru directe la senatulu imperiale, alegeri, cari se faca independente pre senatu de diete, cu alte cuvinte, sa stringa centralismulu mai tare în partea cislaitana a monarchiei, lasãdu dietele pentru unu tempu óre-care înca sa discute și ele lucruri secundarie. Prin impletirea acest'a tóte șperãntiele și ilusiiunile poloniloru, fãra de a observã ei incepu a se topi cã cãra de fatia focului. Dicem fãra de a observã ei, pentru ca altmintea cum aru fi și recomãdatu ei pre Wodcicky pre unu ultramontanu și feudalu încarnatu pentru portfoiulu ministeriale, tocmai acum cându avã sa se inaugureze o lupta contra clericaliloru și neclericiloru ultramontani. Împregiurãrie aceste două nemtii le folosescu de asiã, încãtu se scutura usioru de poloni. Pre Wodcicky nu-lu primescu, și de altulu, séu pentru altulu nu rógã nemtii din majoritate pre poloni; esceptiunea cu Galiti'a în privinti'a alegieriloru directe, despre carea nu se îndoiã nici unu polonu, li se refusa sub cuventu ca tóte țierile aru veni în urma cu pretensiuni de aceste. Polonii cari au traitu în ilusiiunile de pre tempulu lui Belcredi se pregateau acum a se întorçe la pretensiunile loru cele vechi: „Totu ori nimicu.“ Ei erau de credintia ca în cele din urma trebuie sa li se faca concessiunile pretinse de densii, cãci altem ei voru nimicu în aliancia cu federalistii și senatulu imperiale și ministrulu.

Altu-feliu cugetã majoritatea senatulu imperiale și în privinti'a modalitãtiei chiaru cum sa se mantie de poloni. Herbst propune alegerea unei comisiuni numita a constitutiunei din 30 de membri, cãrei sa i se transpuna tóte propunerile privitiorie la modificarea constitutiunei, ceea ce se și primã. Acestei comisiuni se transpune și resoluțiunea dietei galitiane, în carea se coprinde pretensiunile poloniloru. În sinulu comisiunei se vediu îndata ca polonii nu oferu garantiele pretinse de nemti, cari reduceau mai tóta resoluțiunea la nimicu. Nemtii întorcu fói'a și dicu ca fãra de garantii din partea poloniloru ei nu se potu demite la nici o concessiune. Pentru cã sa închida calea ori-cãrei pretensiuni neplacute nemtiloru pasiescu ministrulu Lasser în 9 Fauru (1872) cu o novela electorale. Acest'a determinã pre scurtu, ca nu numai acolo unde o dieta nu tramite deputati la senatulu imperiale sa se escrie alegeri directe, ci chiaru și în cercurile electorali cari nu se folosescu de dreptulu loru de alegere séu se lipsescu de folosirea mandatulu la senatulu imperiale.

(Va urmã.)

*) Atãta e diurnulu unui membru alu senatulu imperiale.

Marele duce Constantin Nicolaevici din Russi'a a petrecutu vre-o câte-va zile în Vien'a. Missiunea Marelui duce a fostu a gratulá Majest. Sele Imperatului si Rege-lui Franciscu Iosifu I la aniversarea de 25 ani dela luarea Iaurinului (Raab) în 26 Iuniu 1849, în fruntea bravei sele armate, lângă carea a conluptatu si corpulu coman-datú de generalulu Panjutin din armat'a rusésca.

Se afirma ca Archiducele Albrecht va asistá la manoperele din anulu acest'a ce voru avé locu impregiurulu Varsioviei.

Scirile din Spani'a aduc o trista novela despre trupele republicane. Dupa o lupta norocósa de dóue zile, a trei'a dí în lupt'a dela Estella cadíu maresialulu Concha, celu mai bunu generalu alu Spaniei dupa generalulu Prim. Armat'a republicana a remasu neatinsa, va se dica, afara de ómenii ce a perduto pre câmpulu de bataia, n'a perduto nici prinsí nici tunuri, nici alte recvisite de resbelu.

În locul lui Concha s'a denumitu comandante alu armatei republicane maresialulu Zabala, carele are sa continue operatiunile la Estella; intrerupte prin mórtea cea simtita cá un'a din cele mai mari per-deri, prin mórtea lui Concha.

„Magyar Politika“ scrie unu articulu considerabilu despre cestiunea bisericeí serbesci. Din alegerile la congresulu serbescu inca nu se póte sci determinatu, ca ce ele-mente voru predominá într'ensulu, la tóta in-templarea va avé locu unu spiritú mai mo-deratu. Au trecutu ani de cându se su-meria opiniunea publica fára de scopu în ceea ce privesce cestiunea acest'a. Se vor-besce de agitari si totu ce se vorbesce este esageratu. Suspiciunárele cele fára temeiu ingreuiéza deslegarea cestiunei, fára de a ne aduce nóue vre-unu folosu. Sa lasámu regularea cestiunei bisericesci serbiloru. Déca amu facutu articulu IX de lege din anulu 1868, articulu celu în multe privintie reu, dandule serbiloru deplina autonomia, sa nu fimu angusti la inima acum la aplicarea a-celui articulu. Chiaru si la casulu cându majoritatea o aru avé omladinistii, cari aru face abusu de pusetiunea loru, sa avemu putiena incredere si în întielepiciunea popo-rulu serbescu. Voru vedé ei insisi ca au fostu sedusi si nu voru suferi extravagan-tiele. Serbii traiescu în fine în tiér'a nó-stra si nu i va veni nimenui în minte sa-i alunge din trens'a. De aceea trebuie cau-tatu unu modus vivendi cu densii, ca-

FOISIORA.

Care este scopulu cetirei si cum trebuie sa fia ea — cetirea, pen-tru cá sa póta corespunde pre deplinu scopulu ei?

Scopulu cetirei celei adeverate si bone în întielesu generalu loándu-se, dupa firm'a mea parere este promovarea, prop-agarea si latirea cultorei preste intréga m'ass'a cea mare a poporulu cátu mai grabnicu; acest'a se póte luá si cá sem-burele problemei scolei populare. Înainte inse de a intrá în detaliulu si desbatarea acestei teme fia-mi permisú onor-confer. a ve face cunoscutu alte amon-te! (Sa audimu!)

Onorata conferintia! Eu sciu, ba cunoscu, ca amu auditu si vediatu pre unii ómenii în comun'a mea natala — Bucerdea-Vinósa, si în alte párti pre unde amu umblatu, amu vediatu dico, cetindu pre unele carti, mai cu séma obicinuite si placute poporulu asiá spre esemplu, dintre cele bisericesci, amu vediatu ce-tindú „Saltirea“, „Ciaslovulu“, „Otoichulu“, „Paracisulu“, „Paracisulu s. Haralampia“, Patimile dloi Christosu în versiuri etc. etc. Amu vediatu mai departe cetindú în „Alec-sandri'a“, „Argiru si Elen'a“, „Sofro-niu si Tisbe“, „Tilu-hochglinda“, „Le-onatu“, „Viélf'a si pildele lui Esopu“ si alte feliorite carti de feliuulu acest'a, ce-teau ómenii si tinerii, dara ceteau — pre-cum poteau — cu o deosebita placere ;

rele s'aru si gasi fórté usioru, déca regimulu va fi mai objectivu si va sustiené mai strinsu dreptulu seu de supraveghiare. Congresulu sa fia liberu în afacerile sele si foile ungu-resci sa fia mai întielepte si sa incete odata cu sumutiaturu.

Mac-Mahon a tienutu în 28 Iuniu o revista mare militará în Loncham-p, fiindu incungiuratu de o suita splendida si de atasiatii militari dela poterile straine. Dupa finirea revistei maresialulu Mac-Mahon fu intempinatu fórté simpaticu de multime.

A dóua dí se publicá în fóra oficiale unu ordinu de dí în care feliicitédia armat'a pentru tienut'a ei cea buna, pentru pre-cisiunea evolutiuniloru si pentru spiritulu celu bunu alu trupelorú. Provóca armat'a sa-i stea într'ajutoriu la sustienerea ordinei în cei siete ani, în cari i s'a incredintiatu lui de adunarea natiunale conducerea re-publicei.

Diet'a Ungariei.

Budapest'a 23 Iuniu 1874. (Cas'a reprezentativa). Dupa deschiderea siedintiei si autenticarea protocolulu din siedinti'a trecuta

Presiedintele B. Percel an-uncié adres'a comitatulu impreunatu Pest'a-Pilis-Solt. C Bobory substerne petitiunea cetátiei Czegléd pentru stergerea camerelorú de comerciu si industria si o petitiune privata. Fr. W a e c h t e r substerne petitiunea corporatiunii germane de cismari din Brasiovu pentru lucru. Peti-tiunile se transponu la comissiunea res-pectiva.

Ig. Helfy provocándu-se la ro-garea din siedinti'a de eri a deputatulu Horn róga pre presiedintele casei sa pro-vóce densulu comissiunea financiale im-preunata cu comissiunea drumurilorú ferate, cá acest'a sa-i substérna înaintea camerei raportulu seu în afacerea dru-mulu osticu de se va poté inca înainte de 30 Iuniu, în care dí dupa cum se scie societatea drumulu osticu se va intruni într'o adunare generale.

Presiedintele respunde, ca subcomitetulu e déjá gat'a cu operatulu seu, dara raportulu nu s'a tiparitú inca; presidiulu a întetitú afacerea pre cáta a potutu si de va dori cas'a, bucuros va provocá pre presiedintii comissiunei sa grabésca cu lucrulu loru.

Lad. Korizmiéiu, cá presie-dinte alu comissiunei cátiloru ferate se crede chiamatu, a dá în putiene cuvinte

dara totu de odata diceau ca le pare fórté reu ca nu potu ceti bine si iute.

Sa lasámu dara pre ómenii cei mari, sa nu luámu lucrulu din susu în josu — indereptu, ci sa trecemu la tem'a nóstra, adeca la scolari si sa vedemu în privin-ti'a cetirei celei adeverate com stámu noi mai preste totu cu invetiamentulu?

La acesta întrebare respundu simplu si coratu ca stámu fórté, — dara fórté reu! din ce cauza? caus'a o vomu ve-dea mai în josu.

Scopulu cetirei celei ad-verate l'amu prenotatu déjá — fórté pre scurtu — în fruntea acestei scrieri; acum dara ne mai remane a sci si cunósce: cum si în ce modu, trebuie sa se instruedie scolariulu în cetire pentru cá sa se ajunga scopulu prenotatu? deci în asta privintia eu sum de parerea urmátoria:

a) Invetiatoriulu trebuie sa esplice totu ce-i vine scolariulu înainte fia-care bucata de cetitu punendu-i feliorite întrebári si conducendu-lu prin întrebári po-trivite treptatu pána cându scolariulu de sine afla responsulu celu adeveratu.

b) Invetiatoriulu sa nu lase pre sco-lariulu a ceti séu invetiá nimic'a, dara chiaru nimic'a ce elu nu pricepe nici întielege, ci îndata ce au ajunsu în cetire etc. la vre-unu cuventu neintielesu de scolari, numai decátu sa-i esplice pre largu si la întielesu, apoi sa-lu întrebe invet. pre sco-lariulu: acum, cum întielegi tu propuse-tiunea acest'a? cuventulu acest'a? etc.

c) Invetiatoriulu sa deprinda pre fia-care scolariulu inca — tocm'a —, dela

uncle deslusiri despre stadiulu în care se afla afacerea din cestiune. Comissiunea s'a ocupatu seriosu si cu tóta energi'a de afacerea acest'a; cas'a inse póta vin'a întârdierei, fiindu ca prin conclusulu seu s'a adausu unu materiulu colosalu spre pertractare, dara cu tóte acestea raportulu se va substerne cátu se va poté de cu-rendu on. Camere. (Aplausu generalu)

Ales. Almas y dupa o motivare mai lunga substerne urmatoriulu proiectu de resolutiune:

„Sa se indumeze guvernulu, res-pective ministrulu de finantie a substerne cându se va incepe sesiunea cea mai de aprópe unu proiectu de lege despre emi-siunea notelorú de statú en cursu sfor-tiatu pána la sum'a de 22 milióne, în care (proiectu) sa se tiena în vedere ca notele de statú emítande sa se eloceze nu-mai pre posesiune imobila în locuri si-gure, pre lângă intabulatiune, conside-randu-se chiaru si cele mai mici rece-rintie, séu si la posesiuni mai mici con-siderándu-se deobligamentulu solidariu, si acest'a cu interese pre cátu numai se voru potea de moderate; interesele ce se voru incasá, sa se folosésca dupa ce se voru detrage spesele de manipulatiune numai si numai pre sém'a notelorú de statú.“

Acestu proiectu de resolutiune se va tipari.

Gab. Ugronu substerne altu pro-iectu de resolutiune:

„Ministrulu pentru aপরeraa tierei sa se indumeze a încercá în tempu de 6 luni dela acceptarea acestui proiectu de resolutiune în întielesulu § 13 art. de lege XII din 1867, statorirea unei inoietii de aste data cu ministeriulu din Cislaiani'a si a substerne unu proiectu de lege despre modificarea si suplinirea ar-ticululu de lege XI din 1868, prin care proiectu tempulu pentru servitiulu mi-litariu activu sa se reduca la doi ani, sa se faca dispositiuni cu privire la im-partirea teritoriale si la dislocarea armatei, precum si la decentralisarea administra-tiunii militare si prin care proiectu, în urma sa se asigure pentru corpulu de oficeri dela regimentele ungarie unu avansamentu deosebitu si nu celu ge-neralu.“

Lasándu-se propunetoriulu într'o mo-tivare prea estinsa, presiedintele 'lu face atentu sa fia mai scurtu. Ugronu res-punde ca Cas'a a discutatu asup'a unoru afaceri ce erau cu multu mai neînsemnate, mai multu tempu. Presiedintele lu face a-tentu ca nu i se cuvine oratorulu a face

ineputu a vorbi, respunde si ceti cu vo-cea sea naturala nu schimbata si prefa-cuta, — nici prea încetu precum cetescu pre cele mai multe locuri, dara nici prea tare precum cetescu pre unele locuri; séu mai scurtu a ceti cu vocea sea na-turala este, a ceti tocm'a asiá dupa cum si vorbesce cându istoriscesc séu vorbesce ce-va. (întielegendu inse ca vorbirea sco-lariulu e regulata).

d) Tóte cuvintele trebuie sa le ce-tésca scolariulu tocm'a asiá cum suntu în carte, nu schimbate si schimonosite; invet. sa nu ierte a se lasá nici a se adauge nici o litera — dela séu la — cuventu.

e) Invet. nici cea mai mica eróre sa nu lase a se stracurá în cetire; ci la fia-care eróre sa faca pre scol. atentu a si-o recunósce si corege.

f) Invet. sa introduca pre scolariulu a pune accentulu în fia-care cuventu pre acea silaba, si în fia-care propositiune pre acelu cuventu, care are sa deé in-tielesulu celu bunu si adeveratu — prin-cipalu.

g) Pronunciarea cuvintelorú sa o faca scolariulu tare, curata, chisra si de-plinu; nu încetu, nu mancata nici schim-bata, nu cu adausu séu lasare afara a vre-unei silabe séu litere etc

h) Cetitoriulu — scol. séu ori-cine va fi —, sa nu i se concéda a cuprinde cu ochii prea multu odata si apoi a ceti cu totulu altu ce-va, ce nu se afla în carte, etc. etc.

i) Invet. sa deprinda pre scolari toc-

distincțiuni. Cându e vorb'a de pertrac-tarea unui proiectu de lege, o discussiune mai pre largu e la loculú seu, dara la motivarea de propuneri sta loculú cu totulú altfelú (aplausu generalu). Pro-punetoriulu se róga dupa aceste admo-nitiuni sa i se concéda motivarea pro-punerei sele în cea mai de aprópe siedin-ti'a de Sambeta (Strigári: Nu!)

Propunerea se va tipari.

Ministrulu presiedinte propune dupa acest'a, sa nu se puna la ordinea de dí a sesiunei acest'i'a, proiectulu de lege de-spre casatori'a civila obligatoria, ci sa se amáne pána la cea mai de aprópe se-siune. Contra si pentru acesta propunere vorbescu o multime de deputati, în urma facándu-se votare nominale se radica la conclusu propunerea de prorogare a mi-nistrulu presiedinte.

Cas'a trecándu la ordinea continua desbateré asup'a proiectulu de resoluti-une substerne de Horanszkyi, care si apera proiectulu seu si-lu recomanda spre primire. Ministrulu de justitia lu combate.

Votarea asup'a acestui proiectu se amána pre siedinti'a cea mai de aprópe.

Budapest'a 24 Iuniu 1874. (Cas'a reprezentativa). Resolvindu-se for-maliéle îndatinat se pune la votu proieci-tulu despre esecutorii judecatoresci si se primesce ordinea motivata a dilei propusa de Dalnoky.

Ministrulu de comerciu Bartal respunde la interpelatiunea lui Horn despre liferatiunile pentru armata, ca unu ministru ungaru de resbelu nu are influ-entia decisiva asup'a decisiuniloru mi-nisteriulu comunu si legator'a între mi-nisteriele comune si delegatiuni e atátu de slaba, cátu d. e. oratorulu nu are inca scire de decisiunile delegatiuniloru. Mini-strulu apromite ca va face totu ce-i va fi prin potintia, pentru a promová inter-es-le industriei ungare.

Horn ia spre sciintia responsulu mi-nistrulu.

L. Horváth substerne raportulu asup'a proiectulu de lege despre incom-patibilitate si cu o cuventaré scurta dara semburósa deschide desbateréa. Motiva-rea cea agera a proiectulu de cátra ra-portoru a facutu ori-ce oratiune de prisosu.

Oratorulu relevéza, ca numai con-servarea autoritatiéi parlamentarie a adusu cu sine crearea legei de incompatibilitate, spre a se potea încungiturá suspitiunile si neincederile aruncate parlamentulu de cátra pressa, adunárele municipali si de cátra soci-tate. Tendinti'a proiectulu e

m'a dela începutu a ceti: iute, bine, cu-ratu, chiaru, tarisioru si frumosu — totu-déun'a inse numai si numai cu vocea lui naturala nu silita.

l) Invet. nici odata sa nu dea lec-tiune prea multa scolariulu; ci mai bine sa le deé putiena indemnandu-i inse cá ei de buna voia sa si iee cu unu rendu séu dóue mai multu; invet. sa nu silésca pre scolari la nimic'a, ci sa le aprinda dorulu si fragetuti'a amb'tiane cátra in-vetiatura, ca apoi se silésca ei pre sine insusi asiá de tare încátu sa vree cine-va sa-lu oprésca si nu-lu póte, cáci elu atát'a iubesce cartea etc. încátu chiaru si vi-sédia, ca scrie — cetesce — face so-cotéla etc. etc. si în fine

m) Interpunctiunile trebuie sa le ob-servedie cetitoriulu sub cea mai mare strictetia, seriositate si rigorositate — la începutu — cu deosebire, pána se face cunoscutu cu ele; asiá încátu la fia-care semnu sa deé tonulu cuvintu. Semnele cetirei séu interpunctiunile — dupa com-e prea bine cunoscuta fia-cárni —, suntu: com'a, (,) com'a punctata, (;) dóue punc-te, (!) semnulu strigárei séu exclamárei, (?) semnulu întrebárei (?) punctulu (.) totu de aceste semne se tiene si paran-tézu cu linii séu cu cercuri. (—) — (.)

Deci dara la interpunctiuni — pen-tru cá sa fia cetirea adeverata si regu-lata —, suntu — dupa parerea mea, de a se observá urmátorele:

a) La coma a se indicá vocea asiá, încátu din aceea sa se întielega de sine,

satisfacerea trebuințelor practice. Proiectul dispune, că deputatul să fie independent și mandatul său să nu împedecă alte funcțiuni însemnate și interesele materiale și morale ale statului.

Dupa acestea a început dezbaterile și după o discuțiune înscrisă punându-se proiectul la vot se primesc cu o majoritate prevalenta.

În dezbaterile speciale s'a rezolvit paragraful primu, care eschide preoții și numesc excepțiunile. Páczolay fiind de parere că și deputații Croației trebuie să fie de față spre a se încungioră mai târziu fatalitățile care progărea dezbaterii.

Presidiul înse declara că croații au primit știre despre pertractarea proiectului din cestiune destul de timpuriu și unii delegați din Croația sunt de față în ședința. Încercarea de a prorogă proiectul, n'a succedat.

Irányi și consortes voiau să eschidă pre secretarii de stat, pre directorii dela institutele țierei, profesorii de universitate, pre presedintele și vicepresedintele de cladirii din capitala și pre comisarii regesci, și numai ministrii și membrii consiliului de instrucțiune și sanitate să rămână. Pulzky jun. a propus să se admită toți oficialii de stat, mai cu seama consilierii ministeriali.

În urma se primesc paragraful după testul comisiunii centrale cu corectora propusă de Cernatony, aplaudată de Col Tiszza și de Gorove, că din fa care resortu să fie ablegat numai câte unu secretariu de stat și delegatul guvernului dară numai cându camera i va da concediu pre timpul delegării se.

Budapest'a 25 Iunie 1874. (Cas'a reprezentantilor). După rezolvirea formelor îndatinate face

Col. Tiszza o interpelatiune către ministrul de justiția în cauză emisului edat cu scopu de a regulă administratiunea carcerelor. Emisul colidează cu legile sustatorice și dă procurorului regescu puterea de a condamnă pre cei ce se afla în arestu pentru cercetare la arestu întunecosu, la postu, la portarea lanțurilor etc. cându acestia voru comite vre-unu escesu; nepotendu apelă se voru plange în zedaru, dară acestia nu va alteră pedepsă loră; dară arestantii nu trebuie tuiti. Determinatiunile stau în contradicțiune cu §§ 20 și 21 art. de lege X din 1869 și cu §. 25 art. de lege XXXVII din 1871.

ca are să mai urmedie ce-va neconditunatu.

b) La com'a punctată a se întonă propusetiunea antecedentă cu o voce mediocră, din care să se pōta usioru întielege că, pre lângă propusetiunea precedentă, mai are să urmedie încă altă consecuentă, care naturalmente isvoresce din cea antecedentă.

c) La dōue puncte asiă taro să se traga și încordeze atentiunea cetitorului la intonarea propusetiunii; încātu prin acea propusetiune să se întielegă și privēsca o cheia, cu care să descuie auditorilor lucruri mari, de cari ei au unu doru deosebitu spre a audi: o convingere, o sentință, unu concludu, etc. etc. adeca: dōue puncte au să atraga și încordediē tōta atentiunea ascultatorilor asupr'a acelei, sēu acelor propusetiuni cari au să urmedie după ele, după dōue puncte.

d) Semnulu strigării sēu esclamațiunei atātu de bucuria cătu și de intristare, fiindu că este totu unulu și acel'asi cetitorulu să fie cu mare atentiune a nu esclama accentuandu, intonandu, totu asemenea și propusetiunea ce contine bucurie, că și cea de intristare, sēu pōte, cu totulu din contra; ci să-si întocmēsca vocea asiă, încātu prin pronunțarea propusetiunii înainte de a ajunge la cuvintulu ce arată pre deplinu bucuria sēu intristarea, ascultatoriulu să pōta pricepe și întielege bucuria sēu intristarea ce cuprinde acelu pasagi.

e) La semnulu întrebării încă trebuie să se facă cetitoriulu cu o deosebită

Interpelatiunea se transpune ministrului de justiția.

Edm. Szeiczey subterne raportulu comisiunii centrale asupr'a legii electorali și numerōsele voturi separate subterne de către diferitele secțiuni cu privire la numit'a lege.

Se dispune tiparirea lor.

După acest'a urmēza la ordinea dilei continuarea dezbaterii speciale asupr'a proiectului de incompatibilitate, § 2. se ia la discuțiune și se primesc fără schimbare cele patru puncte dintāiu cādiendu tōte amendamentele aduse din partea mai multor deputati.

Punctulu alu cincilea (e) provōca o dezbaterie viuă. Acestu punctu tractēza despre concessiunarii, administratiunile și oficialii drumurilor de feru sancțiunare și a canalurilor.

Páczolay nu voiesce să facă nici o deosebire între concessiuni vechi și noi, între drumuri ce si-au facutu socotēl'a și între cari nu si-a facutu.

Ugronlu spriginesce cu argumentulu, că punctulu de greutate alu întrebării incompatibilității se afla în tarife.

Wodianer încă spriginesce pre Páczolay, alu cărui propunere combatută după aceea de deputații Col. Tiszza și Ed. Horner se respinge în urmă. Se primesc înse unu aditamentu alu lui Vidliczkay, după care concessiunarii numai atunci potu să fie ablegati cându nu-si esereziă în faptă drepturile lor de concessiune.

Punctulu din urmă care eschide pre cei ce se bucură de o lēfa din gratia corōnei, nu provōca nici o dezbaterie.

Budapest'a 26 Iunie n. (Cas'a reprezentantilor) s'a deschis la 10 ore. După formaliele îndatinate

Presedintele anuncie petitiunile subterne, cari se dau comisiunii resp.

Ugron interpelēza pre ministrulu pentru aperarea țierei că de ce nu introduce ministrulu diviziunile, corpurile de armată și staturile majore în armat'a honvediloru spre a se putē acest'a devoltă conformu recerintiloru unei armate bune, de ce nu implinesce dispusetiunea §-lui 25 art. de lege XL: 1868?

Stef. Domahidy face o interpelatiune ministrului de financie cu privire la esecutiunile de contributiune, în care descrie oratorulu abuzurile ce se întempla spre cea mai mare indignatiune a poporului; cauză acestor abuzuri după opiniunea publică se afla în alege-

atentiune; asiă să cetēsca propusetiunea întrebătoru întregă, încātu înainte de a eșunge la finea propusetiunii sēu propusetiuniloru să-si pōta ascultatoriulu intipui, ba chiară și pricepe și judecă responsulu.

Accentulu — intonarea, — nici decum să nu se pună numai pre cuvintulu din urmă a fie-cărei propusetiuni întrebătoru precum amu vediatu și auditu scolarii cetindu pre multe locuri; ci accentulu trebuie pusu ori pre cuvintulu primu, ori medilociu, ori finalu, ori chiară și pre mai multe cuvinte din o propusetiune după cum adeca, cere necesitate întrebării și natur'a lucrului despre care e vorb'a. Întrebările suntu fōrte felurite; prin urmăre și accentuarea — apostrofarea silabelor — cuvintelor sēu chiară propusetiuniloru încă este și trebuie să fie felurita. Aici, s'aru recere intru adevēru exemple produse după — la — și cu felurite întrebări. Eu înse me voi margini aici producendu și crediendu spre deplinu întielesu și convingere, a fi de ajunsu, unu singuru esemplu. Întrebările cari ceru accentulu pre unu cuvintu se pună — accentua și apostrofēdia astfel:

a) Tie ti-au cumperatu tatalu teu cartea? (acést'a).

b) Tie ti-au cumperatu tatalu teu cartea?

c) Tie ti-au cumperatu tatalu teu cartea?

d) Tie ti-au cumperatu tatalu teu cartea?

Responsulu încă trebuie să fie în-

rea cea rea a organelor cari se folosescu la încassarea contributiunii. Oratorulu afla mai oportunu că să se deo încassarea și esecutiunea contributiunii oficialatoru cetățenesci și municipali administrative, deci are ministrulu de cugetu a subterne unu proiectu de lege în acestu respectu, și cându?

Interpelatiunile se dau ministriloru respectivi.

Ministrulu de instrucțiune subterne raportulu asupr'a stărei scōleloru poporali din țiera în anul 1873.

Cas'a trecendu la ordinea dilei continuă dezbaterile speciale asupr'a legii de incompatibilitate.

Hedry propune după § 2. adaugerea unu nou § de cuprinsulu, că unu anu după esirarea mandatului să nu se denumēsca fostulu deputatu la vre-unu postu — afara de demnitatea de comite supremu. — Numindu-se de atare denumirea lui să fie nevalida.

Acestu amendamentu se respinge.

La §. 3, care cuprinde dispusetiunea, ca funcționarii și oficialii municipiloru și comunelor, socotindu-se aci și invetatori din scōlele poporali și elementari și din cele mai mari comunale nu potu primi mandatulu de ablegati, și asemenea și membrii orduriloru monachali, se angagiēza la discuțiune și popii.

Deák facuse propunerea, că incompatibilitatea să se estinda asupr'a tuturor preoților cari apartienū unei confesiuni ce nu e autonomu organizată.

Preotulu catolicu Boltizár se opune propunerei de susu arētandu cu esemple din istoria cătu de multu a luptatu clerulu catol. pentru constitutiune și cu densii și preoții din monastiri cari în 1848/49 a demustratu patriotismu și devotamentu. Oratorulu propune că și clerulu din monastiri să fie necompatibilu.

Szilady nu face nici o excepțiune între confesiuni, densulu de multe ori a propus să se eschidă toti popii din legislativă. O propunere de felulu acest'a o primesc oratorulu și acum.

Bobory propune să se indrumēze guvernulu că să organizeze cătu mai corendu autonomi'a catolica.

După acest'a scena propune Mocsary că oficialii alesi din municipie să nu se eschidă motivandu-si propunerea că municipalitățile autonome au de a se îngriji ca cum se provedu oficiurile la ei și eschiderea lor e superflua fiindu că afara de oficialii municipali și comunali din capitala cei-lalti toti suntu împedecati fisice. Pólya combatte parerea lui Mo-

tocmai asiă apostrofatu, invet. să nu primēsca altmintreă responsulu, căci nu are nici unu întielesu ci numai dēca va fi asiă:

a) Mie mi-au cumperatu tatalu meu cartea! (acést'a) (adeca mie nu altui baiatu).

b) Mie mi-a cumperatu tatalu meu cartea! (acem amu si eu).

c) Mie mi-a cumperatu tatalu meu cartea! (nu altu cine-va).

d) Mie mi-a cumperatu tatalu meu cartea? (nu altu ce-va).

f) La punctu e de observatu, că îndatā ce trece cetitoriulu de medilociu propusetiunii ultime, numai decātu are să slobōda și apese întielesulu prin sunetu totu mai tare până cându ajunge la punctu; acolo apoi are să stea accentuandu propusetiunea cu unu tonu deplinu lasatu.

Pentru că cu atātu mai bine să se întiparēsca interpunctiunile — semnele cetirei — în scolarii și pentru că să li se atragă tōta atentiunea asupr'a acestor'a, invet. trebuie mai întâiu să cetēsca lectiunea la întielesu, spunendu scolariloru atātu numirea semnelor cetirei, cătu și însemnatarea lor, și la care semnu cum

*) Cuvintele care sunt subtrase în semnēdia ca pre acelea cade tonulu. Deci mai întâiu invet. să observe fōrte bine intonarea, apoi cu dreptu cuvintu pōte pretinde și dela scolarii asemenea întrebări și responsuri precum și cetire regulată în alta privintia, altmintreă nici decum și nici odata.

csary arētandu, ca acesti oficiali venindu la Pest'a acasa remanu substituiti prin altii și posturile lor remanu în suspensio spre daun'a administratiunii.

Col Tiszza cuprindiendu punctulu clericalu cu celu laicu într'unulu observa relativu la celu dintāiu, că aici nu e vorba de patriotismu. Preoții din monastiri trebuie eschisi din cauză că cele mai mari orduri asculta de superiorii ce resiedēza în alte țieri. Ce privesc pre oficialii municipali oratorulu „în principiu“ cochetēza cu Mocsary, dară totosi se provōca la țiera municipale care dispune, că substituirea de oficiali se pōte face numai până la cea mai aprōpe congregatiune generale, cându urmēza apoi alegerea definitivă. Aici aflāmu o caracteristică de incompatibilitate.

Paragraful din cestiune se primesc nemodificatu § 4 și 8 au provocatu o discuțiune mai viuă și apoi dezbaterile a urmatu rapede până către paragrafulu din urmă, care a provocatu o discuțiune de natur'a dreptului de stat. Acestu § dēca ca legea are valōre pentru toti membrii casei.

Deputatul Croației Tomboru declara că ablegatii din Croația nu privescu legea acest'a de obligatoriă pentru densii, oratorulu nu e contr'a principiului de incompatibilitate și se va nesu că și diel'a autonomă a Croației să creeze o atare lege. Până cându înse o atare lege nu esista în Croația, aplicarea legii din cestiune atinge competenti'a de dreptu a autonomiei croate și chiară și a ablegatoriloru, abstragendu dela împregiurarea că în praxe voru putea obveni și perplesiātii, cându diel'a din Agramu va delegă din sinulu său 34 deputati, cari corespundă cu toții recerintiloru legii de incompatibilitate.

Referintele declara că proiectulu nu se împotrivesc cu legea de complanare de locu, care dēca ca delegatii Croației în tōte suntu egali cu cei-lalti membri ai legislativiei. Proiectulu cătu de putienu nu atinge proportiunea deputatiloru croati către guvernulu autonomu din Agramu sēu către legislatiune. Oratorulu propune adaugerea unu paragrafu ce dispune, că proportiunea deputatiloru croati slavoției către regimulu lor autonomu și către legislatiune să rămână neatinsă. Col. Tiszza spriginesc propunerea referintelului, carea se și primesc cu unanimitate.

De sub Ciciu în 17 Iunie 1874.

Cu permissiunea onoratei redactiuni a „Telegrafului Romanu“, asiū dorī că în

are să întonedie silab'a, cuvintulu sēu propusetiunea și cătu are să stea — pauzeze,

Dēca au ajunsu invet. cu elevii în cetire la ore-care semnu, eu află de bine să-i provōce a spune și semnu la care au ajunsu, cu numele sēu*), acést'a înse nu are să se continue multu, ci cam 1—2 multa 3 septamāni până se întiparēsca semnele în mintea scolariloru, de aici încolu are să cetēsca numai la întielesu, fără numirea interpunctiuniloru.

g) La semnu cugetării să se deprinda scolarulu a face ore-care pauza mica spre semnu de cugetare și judecată.

h) Semnele citatiunii „ “ se pună totu-dēun'a la cuvintele și dicerile rostite de altii, cându acelea se aplica în altu locu că dovodi de afirmatiune — întarrire, sēu negare etc. etc. acestorū semne mai totu-dēun'a le premerge semnu de dōue puncte, despre care amu vorbitu mai susu.

i) La parantesu face invet. pre scolarulu atentu a nu ceti și cuvintele cuprinse în elu, ca și cele afara de elu, totu în acel'asi tonu și cu aceeași voce; ci cu unu tonu schimbatu, cu o voce mai lina, mai mōle și ce-va mai încetu în unu modu explicativu.

(Va urmă.)

*) Prin spunerea semnelor din partea scolariloru, se pare a se nasce ore-care confuzia în cetire; înse eu astu-feliu amu purcesu și puredu cu unii începatori — că privatisti și intru adevēru mi-amu ajunsu scopulu doritu.

scurte caviute sa aretu on. publicu o intemplare, ce incaletoria mea prin comitatulu Solnocului inferioru, o amu facutu si adeca in 24 Maiu 1874 trecându prin comun'a Caiianu, carea comuna este in drumulu tierii aprópe de Rateagu. Din intemplare acolo la o casa laterala vediu o multime de ómeni adunati, unde era si domnulu Jade procesuala Marton Szánto. Poporulu era fórtu revoltatu. Amu fostu curiosu, cá sa sciu scopulu adunării si asiá m'amu veritu si eu in acea adunare, unde fára veste adiu poporulu respundendu la intrebarea pusa de mentionatulu domnu: „ca noi cu totii ne facemu gr. or., ne ducemu la legea nóstra stramosiésca, din adeverata convingere, — lasámo biseric'a si banii e, carea amu avut'o pána acum.“ — Intre acestea respunsuri díu Jude procesuala lucrá cu mare precautiune, esprimendu-se cátra unii dintre alti domni acolo — itten muszka-politika kell hogy legyen — aici trebuie sa fia politica muscalésca, de se facu toti gr. or. —

Totu odata amu auditu ca in urm'a unei intreveneri la oficiulu comitatensu din Deesiu, pentru acésta miscare a numitului poporu, comun'a Caiianu e data din partea superioritáiei bisericiesci gr. cath, de carea confessiune se tiene pána acum acela poporu, in grig'ia autoritatiloru comitatense si asiá are cá si illustr. sea domnulu comite supremu Betlen Sandor, sa cerceteze acea comuna. Ce resultatu va fi, urm'a va dovedi. — Dara eu uno simplu caletoria asiá spune numitului d-nu cum-ca aici si in asteliu de casuri nu póte fi politica muscalésca. De cum-va domni'a sea are intielepciune practica, se póte convinge cumca unu poporu fia acel'a ori si de ce confessiune, déca prin vitreg'ia temporiloru au fostu silitu a-si parasí religionea sea stramosiésca, convingerea totu nu si-a potutu parasí. Asteliu se póte deduce si despre poporulu din Caiianu. —

Acum deodata me restrengu numai prelánga acesteia, rezervându-mi dreptulu dupa reintórcere a casa a mai incomodá pre on. publicu cu câte-va date ce mai amu, la cari si pána acum amu fostu martoru.

I b a n e s c i in 10 Iunie 1874.

Dle redactoru! Me grabescu a respunde parintelui administratoru protopresbiterale, Vasile Popoviciu, care precum se póte vedé din Nr. 44 „Tel. Rom.“ cu dtulu Rip'a de josu 29 Maiu a. c. pag. 176, s'au vatematu adencu, pentru ca colecta facuta de crestinii nostri, pentru ajutorulu coreligionariloru din Elisabetopol, s'a tramisu pre calea publicitáiei, iera nu prin d-sea, care este siefulu tractului nostru, — ba me provóca cá sa me dechiaru publice, despre unele díceri ale mele; deci ve rogu (dle redactoru) a dá locu urmatóreloru renduri, care potu servi spre chiarificare. —

Eu prin articolulu mentionatu n'amu voitu si nici ca voiescu se vatemu persón'a nimenui, cu atátu mai vertosu a par. adm. Decátu amu voitu a impliní numai dorint'a unoru crestinii de ai nostri, ca sa o dau publicitáiei, cáci multi cetescu „Tel. Rom.“ si astu-feliu sa se convinga ei despre ceea ce au facutu. — Provocatu fiindu a dá publicitáiei si cuítantia ce amu dísu, ca o amu la dispusetiune, despre banii adunati pre sém'a bisericeloru serace la indemnulu Archiepiscopului celui zelosu Andreiu celu Mare; acea cuítantia si amu onóre aici alaturatu a o tramite spre convingere. — Modesti'a inse nu me ingadue cá sa o dati publicitáiei cá sa nu dea ansa la certe. E destulu ca se póte vedé din cuítantia ca crestinii mei numai au conferatu 6 fl. v. a. publicându-se inse in fóia „Tel. Rom.“, ca din totu tractulu Turdei de susu, s'au adunatu numai 8 fl. v. a.

Iera incátui pentru chiarificarea ce o poftiti d-vóstra dle redactoru, ca adeca ati primitu numai 16 fl. v. a. pre cându in corespondintia s'au publicatu 16 fl. 50 xr. v. a. se tramite recipisulu ce l'amu

capelatu dela magistrulu postalu cându amu speditu banii, spre documentare.

Apost. Pavlu díce cátra Efes c. 4 si 25, ca lepadendu minciun'a, graiti adeverulu; cá sa nu fia sedusu cine-va, deci com ca eu a-si fi graitu minciuni, credu ca documentele alaturate, voru dovedi din destulu ca amu graitu numai adeverulu.

Iera par. adm. pre care nu-lu potu invinovatí in privint'a acésti'a, si nici ca amu cugetatu asiá ce-va, care la colectele ce s'au facutu intre crestinii mei pentru bisericile, un'a arsa si un'a seraca din Lueriu si Id'a mare amu primitu prin d-sea cuítantiele dela respectivii primitori, — inca credu ai fi satisfacutu pre deplinu.

Pre lánga care amu onóre a me subscrie

Demitriu C o r n e a ,
parochu gr. or.

Cinco-mare 26 Iun. 1874.

Cetisamu intr'onu numeru mai decurendu alu st. dv. diurnalu despre alegerea comitetului opidanu, in care nu s'a alesu nici unu român cá si la comitetulu scaunulu, unu lucru pre care noi nu-lu amu asteptatu. — In 18 Iunie s'a tienutu alegerea oficial-loru opidani intre cari numai unulu dintre románi fu alesu si anume afara de comitetu, incátu polemu díce, ca romanii au cu totu 6 insi in reprezentantia si oficiulu orasiului nostru. —

Ni-se spune, ca la alegerea facuta de jurati nu s'aru fi observatu dispoziitiunile preceptive din instr. la stat. prov. din 85/12 conex. 21, prin care se deschide cu totulu modalitatea „alegeri anguste“ precându totusi la efectul'a alegere, mai multe persóne contr'a legéi s'aru fi alesu prin „alegere angusta“. — De cumva este constatata acésta circumstare, Inclitulu comitatu, nu va potea cu efectu legale a intari alegerile facute dupa o modalitate oprita de lege. — Curendu ne vomu vedé luminati. —

Audimu lucruri ne mai audite, d-le redactoru, ca mai multe cause scolastice s'aru traganá la ven. cons. archid., si nu s'aru resolví din pricin'a absentării referinteloi scolaru. — Noi nu voimu a crede asiá ceva, ce nici presupunemu ca se póte, cáci noi amu creduitu in persón'a H. Sele dlui referinte, unu barbatu tare activu. — Ne vomu informá mai de aprópe, credemu prin „Telegr. Romanu.“ — Sperámu ca cátu de curendu. — Z. P.

R o m a n i a.

Marti, 11 Iunie, M. S. domnitoriulu, insolitu de fratele M. S. Alteti'a Sea principele Leopold de Hohenzollern, la órele 6 1/2 dupa amédi, a inspectatu pre platoulu cotroceniloru unu regimentu de calarasi si recruti acestui anu alu corporiloru din garnisón'a Bucuresci.

Recrutii erau asiedati pre corpori in trei linii desfasurate avendu ambulantiile in flanculu stángu din a 3-a linia.

Regimentulu de calarasi, comandatu de colonelulu Zefcari, era asiedatu perpendicularu la flanculu stángu alu liniei 1.

La 6 1/2 óre precise, dupa ce Mariile loru au trecut inaintea frontului acestor trupe in urările entusiaste ale ómeniloru cari indeplineau celu dintáiu actu alu vietii loru militare, inaltimile loru au visitatu ambulantiile cari au esecutate mai multe miscári. Dupa acésta o compania de venatori compusa de ómeni vechi a esecutatu manuirea armelor si mai multe miscári din scól'a de compania. Mariile loru trecendu inaintea regimentului de calarasi au facutu a se esecutá scól'a de regimentu care s'a terminatu prin o manevra in care dóue escadróne au facutu lup'ta pre josu, iera celelalte dóue au navalitu prin intervale; aceste miscári facute cu dorit'a precisie de ómeni concentrati abiá de cinci dile, a datu o nóua proba de ce se póte asceptá dela armat'a teritoriale. Mariile loru au adre-

satu cele mai viue multiam'ri col'onelului Zefcari.

Indata dupa acésti'a trupele au defilatu si Mariile loru s'au dusu in taber'a calarasiloru unde au visitatu instalarea loru si au asistatu la dantiurile loru nationale, ceea ce a interesatu fórtu multu pre Alteti'a Sea principele Leopold.

A dóua dí, Mercuri dela 1—5 óre, Alteti'a Sea principele Leopoldu, insotitu de d. generalu Florescu, ministru de rebelu, a visitatu casarm'a Malmeson, unde bateri'a calarética de artileria a facutu cáto-va miscári si scól'a de cavaleria precum si regimentele de rosiori mai mul'e reprise in manegiu.

Apoi Alteti'a Sea a mersu la scól'a de infanteria si cavaleria precum si cea divisionara, unde Alteti'a Sea a intratu in cele mai mici amanuntimi in privint'a programelor si a lucráriloru grafice ale eleviloru.

La stabilimentulu de artileria Alteti'a Sea a visitatu cu cea mai mare atentiune fabricarea cartusiloru metalice, diferitele ateliere, fabricati'a proiectileloru de artilerie, magazinele de materialu brutu si de obiecte confectionate, scól'a meseriasiloru si in fine sal'a de modelori, precum si echipagele de pontonieri. In tempulu visitárei stabilimentului de artileria, M. S. domnitoriulu a sositu pre la órele 4 si insotitu de Alteti'a Sea principele Leopoldu au visitatu casarm'a regimentului alu 6-lea de infanteria si au urmaritu cu mare interesu instructiunea de detaliu ce se dá recrutiloru chiaru in curtea acelei casarme

La 6 óre M. M. L. L. s'au intorsu la palatul dela Cotroceni. „Pressa“.

V a r i e t á t i.

* Parochulu cetátiei Sabiului, de conf. aug., Carl F u s s, unu barbatu erudit si stimatu a reposatu in 4 Iuliu a. c. in Noulu sasescu. Acolo s'a dusu pentru cá sa participe la o adunare a reuniunei Gustav adolfiane la carea a si participatu in díu'a de 29 Iunie. La prandiulu stralucitu ce s'a datu in curtea parochiale sasésca de acolo, in mediloculu unui toastu repausatulu fu atinsu de guta, in urm'a cárei dupa dóue dile fini viet'i'a sea activa cu totulu. Remasitiile pamentesci se adusera Mercuri sér'a in 4 Iuliu si Vineri in 3 Iuliu se inmormentara in cimiteriu protestantiloru de aici.

Fia-i tierán'a usióra!

* Cometu. Joi sér'a s'a potutu vedé cu ochii nearmati cometulu celu anunsiatu de astronomi mai inainte. S'a aretatu, dupa ce a inceputu a se intunecá, spre nord-vestu (intre média nópte si apusu) in apropiarea carului.

* Din Fagarasiu se scrie ca in 11/23 Iunie a venit pre hotarele Halmeagului, Pareului si Venetiéi inferióre o tempestate intricosiata cu grandina, carea au devastatu totalminte sematurile de ierna si de primavéra asiá incátu de secerisiu in anulu acest'a nu póte fi nici o vorba. Dupa aretările facute de cátra antistiile comunali dauna comunei Halmeagu suie la 150,000 fl. a comunei Veneti'a inferióra la 110,000 fl. si a comunei Pareu la 45,000 fl. Comunele cele dóue din urma suntu fórtu serace si ascuratu n'a fostu nimenea.

* Dupa scirile de pána acum a stricatu grandin'a, in pártile transilvane, sematurile la urmatórele comune: Kezdi-Vasárhely, Kezdi-Szt-Lélek, Troi'a de josu si de susu, Valalu, Szkatolna, Cernatu, Pecieliu, Nyujtod, Futasfalva, Cratn'a, Lemáni, Sarfalva, Ikafalva, Osdola, Gelenti'a, Tamasi'a, Zagonu, Zoltanu, Baratos, Telecu, Leti'a, Borosneu, Margit'a, Agerbiciu, Ghirisiu, Zutoru, Mierti'a, Frat'a ung., Harastesiu, Vintii superiori, Feldióra Horuc'a, Galfalva, Borzasiu, Maierusiu, Icelandu. Szt-Andras, Cati'a, Crihalm'a, Hidvég, Secatur'a, Fagarasiu, Hususeu, Ardani, Siercat'a, Pareu, Halmeagu, Veneti'a inferióra, Cuculata, Blajielu, Velti'a, Popolti'a, Valcau ung., Csege, Petea, Siuntardu, Arpasteu, Lun'a, Ghirisiu, St. Craiu, Grindu.

* Fulgeru a lovit in siur'a lui Iosifu Mih u din Calboru si a arsu acea, alte siese si o casa. Asecuratu nu a fostu nimic'a.

* In Budapest'a s'a constituitu comitetulu de 25 alu reuniunei secuiesci, carea se intereséza de sórtea poporului secuiescu.

* C e n s u r a. In 23/11 Iunie 1874 depuse dnulu Alessandru Filipu subjude in Abrudu censura de advocatu aici in M. Osiorheiu la tabl'a regia cu succesulu celu mai bunu, la care (censura) scriitoriulu acestor sire au fostu de fatia. Prementionatulu s'a esprimat ca si va deschide cancelaria in Abrudu. Cunoscutu fiindu elu de tramitatoriulu acestei corespondintie din tempulu servitiului seu publicu in pártile acesteia de unu functionariu impartialu laboriosu, cu purtare omenóse si modesta fatia cu pártile litigante sperediu, ca asemenea purtare ce servece de onóre fia cáru'i'a functionariu publicu, si o va fi conservatu in deplin'a ei mesura si in functiunea publica din tempulu din urma, si cá advocatu nu se va abate dela memoratele cualitáti nobile, ca va tiené usi'a deschisa si pentru seracime tienendu sócote de nepotintiele ei financiali, si ca recomandatiunea ast'a spontana a mea, basata pre esperint'a-mi de mai nainte, adresata publiculu din giurulu Abrudului inca nu-lu va superá.

Raportu comerciale.

Sabiú 3 Iuliu nou. Grán 7 fl. — xr. frumosu, 6 fl. 67 xr. mestecatú, 6 fl. 33 xr. cualit. infer.; secar'a 4 fl. 27 xr. pána 4 fl. —; orzu 4 fl. —; ovesu 2 fl. pána 1 fl. 93 xr.; cucuruz (porumbu) 3 fl. 80 xr.; cartofi 2 fl. 13 xr. galét'a austriaca.

Cánep'a — fl. maj'a.

Lintea 6 fl. — xr.; mazarea 6 fl. 67 xr., Fasolea 6 fl. — xr.

Fenu legatu 1 fl. 25, nelegatu 1 fl. 10 xr., paie lungi 80 xr., scurte 70 xr. maj'a.

Lemne de focu 8—10 fl. stang. anstr.

Carnea de vita 18—22 cr. p., de porcú 28 xr. Unsóra 79 xr. pána la 1 fl. 20 cup'a.

Burs'a de Vien'a.

Din 21 Iunie (3 Iuliu) 1874.

Metalicele 5%	69 90
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	751 —
Imprumutulu de statu din 1860	119 —
Actiuni de banca	971 —
Actiuni de creditu	222 50
London	111 70
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	75 50
„ „ „ Temisioreno	74 50
„ „ „ Ardelenesci	70 60
„ „ „ Croato-slavone	78 —
Argintu	105 25
Galbinu	—
Napoleonu d'auru (poli)	8 93 1/2

Concursu.

Intru intielesulu milostivei ordinatiuni consistoriale din 23 Ian. 1874, nr. 54. dn nou se publica concursu pentru vacant'a parochia de clas'a a trei'a — Egerszegu pána in 31 Iuliu a. c.

Concurentii voru avea a-si asterne recoursele lor, instruate intru intielesulu Statutului organicu, respectivului domnu Protopresviteru Parteniu Trombitasiu de Betlen in Muresiu-Osiorheiu.

Datu in Egyerszegu 6/18 Ian. 1874.

Comitetulu parochialu in contielegere cu susu laudatulu domnu Protopresviteru.

(1—3)

E d i c t u.

Vasile Nistoru Neagu d'n Nou, carele de 7 ani a parasitu cu necredintia pre legiit'a sea socia Ev'a Ioanu Parvulu din Magerusiu, cu doi copii, se citédia prin acésti'a in terminu de unu anu de dile, a se infatisá inaintea subscrisului scauna protopopescu, cáci la dia contra procesula matrimonialu asupra-i pornitu dela 26 Ianuariu a. c. se va decide si in absentia lui.

Scaunulu protopopescu gr. or. alu H alu Brasiovului.

Brasiovu 14 Iunie 1874.

Ioanu P e t r i c u

(1—3)

Protopopu.